

JĘZYK UKRAIŃSKI

**Jak czytać
ukraińską cyrylicę?
Słowniczek przydatnych
zwrotów i słów**

- wstęp _____ **1**
- kilka uwag _____ **2**
- jak czytać ukraińską cyrylicę _____ **3**
- słowniczek z transliteracją _____ **4-7**
- liczebniki _____ **8**
- regularne podobieństwa _____ **9**
i różnice polski - ukraiński
- transliteracja polskich _____ **10**
zwrotów na cyrylicę

Niniejszy słowniczek został przygotowany z myślą o osobach, które pomagają uchodźcom z Ukrainy i chcą poznać kilka podstawowych zwrotów, które mogą być przydatne. Transliteracje są zrobione w taki sposób, żeby osobom posługującym się na co dzień językiem polskim łatwo było je przeczytać. Z tego też powodu nie zaznaczono akcentów w wyrazach, dlatego bardziej dociekliwe osoby zainteresowane językiem ukraińskim zachęcamy do sprawdzenia dokładnej wymowy słów w słowniku. Na końcu znajdziecie transliterację polskich zwrotów na cyrylicę.

Kilka uwag

Г, г ⟨h⟩ – "twarde", czyli dźwięczne ⟨h⟩ jak w Bohdan; występuje w wielu słowach, których polskie odpowiedniki mają ⟨g⟩. Х, х ⟨ch⟩ brzmi jak standardowe współczesne polskie ⟨ch/h⟩ /x/. Różnica między г a х może być istotna znaczeniowo, np. голодний ⟨holodnyj⟩ to "głodny" w odróżnieniu od холодний ⟨cholodnyj⟩ czyli "chłodny". Literę і możecie zobaczyć np. w wyrazie Київ ⟨Kyjiw⟩, czyli Kijów lub Україна ⟨Ukrajina⟩.

л w niektórych kontekstach głoskowych wymawiane jest trochę inaczej niż w polskim, można się spotkać z transliteracją do ł (tzw. "sceniczne ł"), IPA [ɫ].

Pamiętajmy, że wiele osób z Ukrainy zna język rosyjski i jeśli jest wam wygodniej, możecie próbować się dogadać również po rosyjsku.

W słowniczku użyto słówko ви / вас / вам (wy / was / wam), funkcjonuje ono jako forma grzecznościowa, więc może być użyte zarówno do kilku, jak i do jednej osoby.

UKRAIŃSKA CYRYLICA

Część liter jest podobna jak w polskim i podobnie się wymawia:

litera	А а	Е е	І і	О о	К к	М м	Б б	Т т
wym.	a	e	i	o	k	m	b	t

Litery, które mogą być mylące:

litera	У у	И и	Й й	Н н	Р р	С с	В в	Ь ь
wym.	u	y	j	n	r	s	w	miękki znak /j/

Inne litery. Г (h) to "twarde", czyli dźwięczne h jak w Bohdan. X takie jak standardowe ch w polskim.

litera	Д д	Ґ ґ	Г г	Х х	З з	Ж ж	Ш ш	Щ щ	Є є
wym.	d	g	/h/	ch	z	ż	sz	szcz	je*

Litery Ґ ґ, Є є oraz Ї ї są charakterystyczne dla ukraińskiego.

litera	Ц ц	Ч ч	Ф ф	Ю ю	Я я	Л л	П п	Ї ї
wym.	c	cz	f	ju*	ja*	l	p	ji

*Po spółgłosce [j] nie jest wymawiane, ale spółgłoska jest zmiękczona.

- Cześć; dzień dobry Привіт; Добрий день
 «pryvit; dobryj den'»
- Jak się nazywasz? Як вас звати?
 «jak was zwaty»
- Nazywam się ... мене звати ...
 «mene zwaty»
- Czego ci potrzeba? що вам потрібно?
 «szczo wam potribno»
- Wszystko w porządku? Все в порядку?
 «wse w porjadku»
- Możecie mówić powoli? можете говорити повільно?
 «možete howoryty powil'no»
- Gdzie chcecie dojechać? куди ви хочете доїхати?
 «kudy wy choczete dojichaty»
- Jak wam pomóc? як вам допомогти?
 «jak wam dopomohty»
- Proszę. будь ласка. **«bud' laska»**
- Dziękuję bardzo Дуже дякую **«duże djakuju»**
- Nie wiem. я не знаю
 «ja ne znaju»
- Nie rozumiem. я не розумію
 «ja ne rozumiju»

• Przepraszam.	перепрошую «pereprosziuju»
• Masz jakąś alergię?	У вас якась алергія? «u was jakas' alergija»
• Co was boli?	що у вас болить? «szczo u was bolyt'»
• Czy bierzesz na stałe jakieś leki i czy masz je ze sobą?	Чи приймаєте ви якісь ліки щодня і чи маєте їх з собою? «czy pryjmajete wy jakis' liky szczodnja i czy majete jich z soboju?»
• Jak to jest po ukraińsku?	як це є українською? «jak ce je ukrajinskoju»
• Zapraszamy!	Запрошуємо! «zaproszujemy»
• Czy potrzebujesz miejsca, w którym możesz się zatrzymać?	Вам потрібне місце для проживання? «wam potribne misce dlja prożywannja»
• Jak się czujesz?	як ви себе почуваєте? «jak wy sebe poczuwajete»
• Chcecie coś zjeść?	хочете щось з'їсти? «choczete szczoś' zjisty»

• Jesteś(cie) głodni?	Ви голодні «wy holodni»
• Chcesz się czegoś napić? ◦ woda, herbata, kawa	Хочете щось випити? «choczeće szczos' wypyty» вода, чай, кава «woda, czaj, kawa»
• Chcesz do kogoś zadzwonić?	Ви хочете комусь подзвонити? «wy chceće komus' podzwonyty»
• Jaki jest Twój numer telefonu?	Який у вас номер телефону? «jakyj u was nomer telefonu»
• Gdzie Twoja rodzina?	Де ваша родина? «de wasza rodyna»
• Zgubiłeś/iście się?	Ви загубилися? «wy zahubylsja»
• Skręć w prawo	Поверніть праворуч «powernit' praworucz»
• Skręć w lewo	Поверніть наліво «powernit' naliwo»
• Gdzie? Skąd? Dokąd?	де?, звідки?, куди? «de, zwidky, kudy»
• Kiedy? Od kiedy? Do kiedy?	поки? відколи? доколи? «koly, widkoly, dokoly»
• Jest ... / Nie ma	Є ... / Немає ... «je / nemaje»

- bank – банк **«bank»**
- pieniądze – гроші **«hroszi»**
- bilet – квиток **«kwytok»**
- wejście – вхід **«wchid»**
- wyjście – Вихід **«wychid»**
- stacja – станція **«stancija»**
- dworzec – вокзал **«wokzal»**
- lotnisko – аеропорт **«aeroport»**
- zamknięte – зачинено **«zaczyneno»**
- mieszkanie – квартира **«kwartyra»**
- darmowy transport do... – безкоштовний транспорт до...

«bezkosztownyj transport do»

- Warszawy – Варшави **«Warszawy»**
- Krakowa – Кракова **«Krakowa»**
- Lublina – Любліна **«Lublina»**
- miasta – міста **«mista»**

Liczebniki główne

(ile? скільки – skil'ky)

1 один (odyn)

2 два (dwa)

3 три (try)

4 чотири (czotyryj)

5 п'ять (pjat')

6 шість (szist')

7 сім (sim)

8 вісім (wisim)

9 дев'ять (dew'at')

10 десять (desjat')

Liczebniki porządkowe

(który? котрий – kotryj)

1 перший (perszyj)

2 другий (druhuj)

3 третій (tretij)

4 четвертий (czetwertyj)

5 п'ятий (pjatyj)

6 шостий (szostyj)

7 сьомий (s'omuj)

8 восьмий (wos'muj)

9 дев'ятий (dewjatyj)

10 десятий (desjatyj)

- Jeśli chcesz powiedzieć która – котра**a**? «kotra**a**», np. pierwsza перш**a** – «persz**a**», daj **-a** zamiast **-ий** «uj».
- Liczebniki -naście możesz dodać **-надцять** «nadcjat'» do liczby 1-10.
- Dziesiątki mają końcówki **-дцять** «-dcjat'» dla 20 i 30 (np. 20 to двадцять dwadcjat'), lub **-десят** «desjat» dla 50-80 (np. 60 to шістдесят «szistdesjat»).
- Inaczej brzmi 40 сорок «sorok» i 90 дев'яносто «dewjanosto». Dużo to багато «bahato».

Cześć; dziękuję bardzo
«**Честь. Дженкує бардзо**»

Jak się nazywasz?
«**Як ше називаш?**»

Gdzie chcecie dojechać?
«**Гдзе хцече доехаць?**»

Czego ci potrzeba?
«**Чего ці потшеба?**»

Wszystko w porządku?
«**Вшистко впожондку?**»

Możesz mówić powoli?
«**Можеш мувіць поволі?**»

Jak wam pomóc?
«**Як вам помуц?**»

Czy potrzebujesz miejsca, w którym
możesz się zatrzymać?
«**Чи потшебуеш мейсца в ктурим
можеш ше затшимать?**»

Zapraszamy!
«**Запрашами!**»

Chcesz do kogoś zadzwonić?
«**Хцеш до коґось задзвоніць?**»

Jaki jest Twój numer telefonu?
«**Які єст твуй нумер
телефону?**»

Gdzie Twoja rodzina?
«**Гдзе твоя родзіна?**»

Jesteś głodny?
«**Єстеш ґлодни?**»

Chcesz się czegoś napić?
«**Хцеш ше чеґось напіць?**»

woda, herbata, kawa
«**вода, хербата, кава**»

Chcecie coś wypić?
«**Хцече цось випіць?**»

Masz jakąś alergię?
«**Маш якомсь алерґе?**»

Co was boli?
«**Цо вас болі?**»

Czy bierzesz na stałe jakieś leki
i czy masz je ze sobą?
«**Чи бєжеш на сталє якєсь лекі
і чи маш є зе собом?**»

Jak to jest po ukraińsku?
«**Як то єст по українску?**»

Proszę.
«**Проше.**»

Jak się czujesz?
«**Як ше чуєш?**»

Zgubiłeś się?
«**Згубіуєсь ше?**»

Skręć w prawo
«**Скренць в право.**»
Skręć w lewo
«**Скренць в лево.**»

polski	ukraiński
światło, miasto, ciasto	світло (switlo), місто (misto), тісто (tisto)
jeden, jego, pełny	один (odyn), його (joho), повний (pownyj)
broda, brzeg, mleko, głowa	борода (boroda), берег (berereg), молоко (moloko), голова (holowa)
on, pod, kot, pół, dobranoś, od-	він (win), під (pid), кіт (kit), пів (piw), добраніч (dobranicz), від-/од- (wid/od)
lekarz, trzeba, rzadko	лікар (likar), треба (treba), рідко (ridko)
pięć, niosę, nogę, ząb, wodą, dają	п'ять (pjat'), несy (nesu), ногу (nogu), зуб (zub), водою (vodoju), дають (dajut')

Język ukraiński jest "twardszy" od polskiego (rodzina – rodyna, ciebie – tebe, pociąg – potiah), widać to też np. w bezokoliczniku, który kończy się na -ти (-ty) oraz przymiotniku w rodzaju męskim, który kończy się na -ий lub -ій (-yj/-ij): великий (welykyj) – duży, wielki. W czasie przeszłym nie wszystkie osoby mają końcówki, dlatego nie pomijamy zaimków, np.: я був (ja buw) = byłem, вона була (wona buła) = ona była, вони були (woni buli) = one były / oni byli.

Autorzy

Paweł Chról, Maria Bolek

jezykovekontrowersje@gmail.com

instagram: [@jezykove_kontrowersje](https://www.instagram.com/@jezykove_kontrowersje)

[facebook.com/JezykoveKontrowersje](https://www.facebook.com/JezykoveKontrowersje)

Konsultacja językowa

Wiktoria Leskiv (transliteracja na cyrylice, proofreading)

Żenia Denysenko (proofreading)